

Aktiekapital af 3,078,520 Kr., af hvilke Staten har tilskudt 1,088,000 Kr.; endvidere har Banen køstet i Penge, som ere tilveiebragte ved at gjøre Gjæld, 2,433,440 Kr., hvoraf Staten har tilskudt i Form af Laan 920,000 Kr. Ialt have Banerne saaledes til Dato køstet omtrent 5,512,000 Kr. Disse Bøner foreslaas det ved dette Lovforslag, at Staten skal kjøbe for 4,506,000 Kr. Det kunde synes, at det egentlig var godt Kjøb for denne Bane, da det er et Afslag af en hel Million. Ser man nærmere efter, viser det sig imidlertid, at Banen paa ingen Maade er disse $4\frac{1}{2}$ Million Kr. værd. Banens Driftsoverskud har været: i Finantsaaet 1878—79 3,091 Kr. pr. Banemil, i 1879—80: 5,466 Kr. og i indeværende Finantsaar, 1880—81, er det anslaaet til 6,500 Kr. pr. Banemil, det vil sige til omtrent 91,200 Kr. ialt for begge Baner. Mindes jeg ret, blev i sidste Møde om denne Sag nævnt, at Indtægten for indeværende Finantsaar ansloges til 88,000 Kr.; det skal jeg dog ikke hængende mig, men antage, at Indtægten er eller vil blive 91,200 Kr. Det er naturligvis efter dette Driftsoverskud, at Banens Pengeværdi maa beregnes. (Stemmer: Nei!) Jeg tror at beregne den ovennævnte hvi, naar jeg anslaa Banens Pengeværdi i Handel og Wandel til 25 Gange Driftsoverskudet, d. v. s. 4 pSt. af den Kapital, som Banen virkelig er værd. Det fører til, at Banens virkelige Værdi er 2,280,000 Kr., medens man vil kjøbe den for en Sum af 4,500,000 Kr., altsaa for det Dobbelte af, hvad den virkelig er værd. Banens Gjæld var som sagt, ialt 2,433,440 Kr.; er Driftsoverskudet 91,200 Kr., saa vil dette Driftsoverskud ikke strække til for at forrente Banens Gjæld. Det vil kun give en Rente af herved $3\frac{3}{4}$ pSt. af de Penge, Banen har tillaans. Jeg kan ikke deraf slutte Andet, end at dette Banesystem staa paa Randen af en Bankerot. Om det er Tilfældet med begge Baner; at de virkelig ere bankerotte, eller om det kun er Tilfældet med den ene, kan jeg ikke se af Udvalgets Betænkning. Jeg tror, at de ere det begge; men hvis der er nogen Forskjel, saa er Forskjellen ialtfald kun den, at den ene Bane er helt bankerot, og den anden lige paa Dypen til at blive det. Under disse Omstændigheder kunde det synes det Naturligste at sige, at der er ikke videre at gjøre ved den Ting, men at Banen maa stilles til Auktion, den første Prioritetshaver faar, hvad der tilkommer ham, og den 2den Prioritetshaver maa nøies med Resten. Det vilde vel sagtes føre til, at den 2den Prioritetshaver, i dette Tilfælde Staten, vilde komme til at overtage Banen til en Værdi, der var lidt større end dens virkelige Værdi. Dette var jo et meget kummerligt Resultat af dette Anlæg; men jeg sjønner ikke, at der ret vel kan opstilles noget Andet, medmindre man vil gjøre Regning paa, at Driftsoverskudet i Fremtiden skal sige i en ganske overordentlig

Grad, Noget, jeg ikke veed, at der er ophlyst nogen rimelig Grund til at antage. Der reiser sig nu det Spørgsmaal, hvorledes Staten skal stille sig overfor denne bankerotte Bane. Det Naturligste vilde uden al Tvivl være, at Staten forholdt sig ganske passiv og lod Banen gaa til Auktion. Derved vilde Staten ganske vist miste sit Aktieindskud 1,088,000 Kr., men i Realiteten er dette Indskud jo mistet for længe siden. Statens Aktier i Banen ere ikke 4 danske Duid værd, ligesaa lidt som nogen af alle de andre Aktier i Banen. Hvis man vilde bringe Aktierne paa Markedet, paa Børsen, vilde ikke et Menneske kjøbe dem; det, tror jeg, kan siges med den allerførste Sandsynlighed, saa at Labet er flet isorveien. De private Aktiehavere, som have indskudt ialt 1,990,520 Kr., ere jo forfaavidt ilde farnede, thi deres Kapital er ogsaa tabt. Man maa ikke sige, at den staa i Fare for at blive tabt, og at man vil redde dem, sørge for, at de ikke skulle tabe deres Kapital; nei, de private Aktiehaveres Kapital er tabt, og det, man tænker paa at gjøre, er at forære dem omtrent Halvdelen af, hvad de paa den Maade have tabt. Det kan jeg nu ikke skjønne, at der er den allerførste juridiske Grund til, og jeg har heller ikke hørt nogen saadan Grund blive paafaldt; men jeg kan, erlig talt, heller ikke skjønne, at der er den allerringeste moralske Grund for Staten til at forære disse private Mænd Halvdelen af det Beløb, som de allerede have tabt. Hvis der var en moralsk Grund for Staten til at komme disse Aktieciere til Hjælp, saa vilde jeg meget stærkt tilraade det; thi jeg tror, at Staten i det Hele staa sig vel ved at optræde som Gentleman i sine Forhold overfor Private, og at Intet vilde være misligere for Staten end at kjøbe sig ind under juridiske Formaliteter, hvis der virkelig var en moralsk Ret paa Aktiehaveres Side; men, som sagt, det er mig ikke muligt at se, at der er den allerførste moralske Udkomst for Aktiehaverne til at gjøre noget Krav gjældende paa Staten. Der er ikke mere Udkomst for dem i saa Henseende for de 1,990,000 Kr., som de have sat i Banen, end der er for Staten til at stille Krav til de private Aktiehavere og forlange, at de skulde betale Staten Halvdelen af de 1,088,000 Kr. tilbage, som Staten har tabt i dette mislykkede og sørgelige Foretagende. Imidlertid, det vil maaste synes, at Staten maa søle sig bunden ved sin tidligere Optræden i denne Sag; det vil ialtfald maaste blive antaget, at Staten for sin Hønnørs Skyld ikke godt kan være bekendt at lade et Aktieforetagende, af hvis Aktier den selv er den største Ejer, saaledes rent ud sagt gaa fallit. Naar Staten saaledes pr. Hønnør vilde offere Penge paa den Ting, kunde den gaa forfælske Veie. Den kunde f. Ex. istedetfor at lade Banen gaa fallit kjøbe af Selvfabet et Beløb af Aktier — ganske vist, det vilde være